

STUDIU ASUPRA RELAȚIEI DINTRE ENUREZIA NOCTURNĂ ȘI LEZIUNILE CEREBRALE MINORE*

B. Așgian, Rodica Mera

Numeroși autori (*Adair Heath*, 1979; *Gambi și colab.*, 1972, 1975; *Lutz*, 1965; *Mowrer*, 1980; *Pai, și colab.*, 1978 *Stanton*, 1979) consideră și astăzi că una dintre cauzele cele mai importante ale enureziei nocturne îl constituie factorul psihoreactiv. După părerea și experiența noastră, exprimată și cu altă ocazie (*Așgian, Nagy*, 1982), pierderile involuntare nocturne de urină au de cele mai multe ori un determinism organic, părere împărtășită de altfel și de alți autori (*Szabó*, 1972; *Szabó și Popoviciu*, 1969; *Popoviciu și Szabó*, 1978; *Popoviciu*, 1978). În acest sens noi credem însă că apariția enureziei nocturne se datorează faptului că dezvoltarea aparatului cortico-subcortical de control nocturn și diurn

---

* Lucrare comunicată la ședința U.S.S.M. Filiala Mureș, secția de neurologie, din 19 decembrie 1985.

al micțiunii este împiedicată, prin survenirea unor leziuni cerebrale perinatale, ecl mai adesea intranatale.

Această părere se bazează pe examinarea a 262 de copii cu enurezie nocturnă, internați și investigați multidimensional în serviciul de neurologie infantilă a Clinicii de Neurologie și în Clinica de Neuropsihiatrie Infantilă din Tirgu-Mureș. Dintre acești copii 60% au fost băieți și 40% fete, în 87% a cazurilor cu vîrsta între 4 și 10 ani. Enurezia a fost primară la 81% a cazurilor și secundară la 19%.

La cei 262 de copii examinați, constatarea absolut izolată a enureziei nocturne a fost stabilită la numai 13,8% a cazurilor, adică la numai 36 de copii, la ceilalți 226, adică la 86,2% a cazurilor fiind asociate și alte manifestări clinice. Aceste manifestări clinice le-am grupat în două categorii:

1. *Manifestări diurne sau nocturne neepileptice*, au fost constatate la 64,5%, adică la 169 de copii, care prezentau unul sau mai multe din următoarele simptome:

Pierderi și diurne de urină	52 cazuri
Somnilochie	48 cazuri
Pavor nocturn	36 cazuri
Automatisme ambulatorii nocturne	35 cazuri
Encopreză	29 cazuri
Bruxism	22 cazuri
Balbutism	3 cazuri
Micțiuni imperioase	1 caz

2. *Manifestări diurne sau nocturne de tip epileptic*, au fost constatate mult mai rar, la 21,7%, adică la numai 57 copii, care prezentau:

Crize achinetice	14 cazuri
Crize G.M.	12 cazuri
Crize P.M.	10 cazuri
Convulsii febrile	6 cazuri
Crize polimorfe	15 cazuri

Examenul neurologic efectuat celor 262 copii a fost normal în 64% a cazurilor. La celelalte 36%, adică la 95 copii s-au depistat, în ordine descrescîndă următoarele simptome:

Semne piramidale minore, inclusiv hiper ROT	43 cazuri
Strabisme, pareză a convergenței	35 cazuri
Mișcări coreoatetozice	26 cazuri
Semne cerebeloase minore	25 cazuri
Hipotonie musculară	13 cazuri
Nistagmus	9 cazuri
Micro- sau macrocefalie	6 cazuri
Cefalee cronică, intermitentă	5 cazuri

Față de examenul neurologic, constatat normal la 64% dintre copii, examenul psihic normal a fost constatat numai la 45%, la ceilalți 55%, adică la 144 copii constatîndu-se, în ordine descrescîndă, următoarele simptome:

Deficite intelectuale mai mult sau mai puțin accentuate	83 cazuri
Performanțe școlare slabe	44 cazuri
Instabilitate-irascibilitate-iritabilitate	39 cazuri
Tulburări de comportament	21 cazuri

Examenul EEG efectuat celor 262 copii a fost găsit normal numai la 6,9⁰/_c a cazurilor, adică doar la 18 copii, ceilalți 244, adică 93,1 % prezentând una dintre următoarele modificări:

Disritmie lentă difuză, sensibilă la hiperpnee	139 cazuri (56,9%)
Traseu spontan normal cu anomalii ce apar la hiperpnee	61 cazuri (25,0 ⁰ / _c)
Disritmie lentă difuză areactivă la hiperpnee	18 cazuri (7,4%)
Disritmie asimetrică, sensibilă la hiperpnee	9 cazuri (3,7 ⁰ / _c)
Focar EEG temporal cu generalizare secundară	8 cazuri (3,3 ⁰ / _c)
Traseu EEG iritativ	5 cazuri (2,1 ⁰ / _c)
Focar EEG fronto-central	4 cazuri (1,6 ⁰ / _c)

În antecedentele eredocolaterale ale copiilor enuretici s-a depistat alcoolismul cronic al tatălui la 23 cazuri!

Ca *antecedente prenatale* s-au constatat:

Iminență de avort la	5 cazuri
Izoimunizare Rh la	4 cazuri
Disgraviditate tardivă la	2 cazuri

Anamneza amănunțită a *antecedentelor intranatale* a stabilit existența unuia sau a mai multor evenimente patologice intranatale la 193 copii, adică la 73,7⁰/_c dintre cazuri. În ordine descrescândă asemenea evenimente patologice au fost:

Naștere prematură	44 cazuri
Asfixie albastră	33 cazuri
Expulzie prelungită	24 cazuri
Făt supraponderal	21 cazuri
Prezență pelviană	16 cazuri
Circulară de cordon	13 cazuri
Operație cezariană	8 cazuri
Expulzie precipitată	7 cazuri
Reanimare la naștere	6 cazuri
Sarcină gemelară	5 cazuri
Hematom epicranian	3 cazuri
Traumatism obstetrical cu hemoragie cerebrală	2 cazuri

Ca *antecedente postnatale* am depistat:

Dezvoltare tardivă a vorbirii	118 cazuri (45 ⁰ / _n)
Dezvoltare tardivă a mersului	87 cazuri (33 ⁰ / _c)
Distrofie	9 cazuri
Obezitate	4 cazuri

Constatarea atit de frecventă a simptomelor neurologice, psihice și electroencefalografice, a manifestărilor paroxistice asociate, diurne sau nocturne, epileptice sau neepileptice precum și marea frecvență a antecedentelor pre-, intra- și postnatale ne fac să avem convingerea că enurezia nocturnă are la bază, în marea majoritate a cazurilor, un determinism organic. Noi nu negăm existența și importanța factorului psihoreactiv sau al altor factori cum sînt spina bifida, parazitozele intestinale, cauzele organice de ordin urologic etc., dar considerăm că acești factori constituie de cele mai multe ori elemente ajutătoare sau declanșatoare ale enureziei, a cărei cauză principală rămîne survenirea leziunilor cerebrale minore, instalate de cele mai multe ori intranatal

Bibliografie

1. *Adair Heath*: J. Maine Med. Ass. (1979), 70, 181; 2. *Așgian B., Nagy D.*: Enurezia. In: Popoviciu L., Hăulică I. (eds): Patologia sistemului nervos vegetativ. Ed. Medicală, București, 1982, 503; 3. *Gambi D., Pinto F., Vacchini F.*: Riv. Neurol. (1972), 42, 431; 4. *Gambi D., Pinto F., Forrioli M.G., Bertolini R.*: Night sleep in enuretic children. In: Levin P., Koella W.P., (eds): Sleep 1974. S. Karger, Basel, 1975, 92; 5. *Lutz I.*: Tulburările psihoreactive. In: Fanconi G., Wallgreen A. (eds): Manual de pediatrie (trad.). Ed. Medicală, București, 1965, 80; 6. *Mowrer O.H.*: J. Hist. Behav. Sci. (1980), 16, 25; 7. *Pai P.M., Desair R.J., Barnes B.*: Indian Pediatrics (1978), 15, 553; 8. *Popoviciu L., Szabó L.*: Enurezisul nocturn. In: Popoviciu L. (eds): Manifestările paroxistice cerebrale neepileptice. Ed. Medicală, București, 1978, 238; 9. *Popoviciu L.*: Enurezisul nocturn. In: Popoviciu L. (eds): Visul. Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1978, 218; 10. *Stanton H.E.*: Amer. J. Clin. Hypnosis (1979), 22, 103; 11. *Szabó L., Popoviciu L.*: Rev. med. (Tirgu-Mures), (1969), 15, 303; 12. *Szabó L.*: Enurezisul nocturn. In: Popoviciu L., Așgian B., Pascu I., Szabó L.: Somnul normal și patologic. Ed. Medicală, București, 1972, 310.

B. Așgian, Rodica Mera

STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN CONTURNAL ENURESIS AND MINOR CEREBRAL LESIONS

The authors have examined clinically, anamnestically, psychologically and with EEG a group of 262 children hospitalized with nocturnal enuresis. In the great majority of the examined children they have pointed out, in an isolated or associated manner, either slight diffuse neurological signs, or intellectual deficits, or behaviour disorders, or EEG modifications. Most of these children had also suffered at birth by the bad effect of one or more internatal pathologic events. The authors consider that all the clinical and paraclinical manifestations of these children are due to the morphological modifications determined by these internatal events and/or by other pre- or postnatal events, which hindered the development of the nocturnal cortico-subcortical control apparatus of miction